

Asia: VN/5966/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vanhemmuuslaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuttavana olevassa esityksessä on kerrottu nykytilanteesta, jossa vanhemmuuden tunnustamiseen liittyen asiakirjat eri viranomaisten kesken lähetetään tällä hetkellä postitse paperisena, minkä on katsottu tekevän prosessista helposti haavoittuvan muun muassa tietoturvan näkökulmasta.

Esityksessä on ehdotettu, että ennakkotunnustamista koskevia asiakirjoja ei enää lähetettäisi äitiysneuvolaan tarkastettavaksi, vaan ne lähetettäisiin suoraan Digi- ja väestötietovirastoon odottamaan lapsen syntymää ja vanhemmuuden vahvistamista. Tämä edellyttää sähköisen asioinnin mahdollistamista neuvoloiden ja Digi- ja väestötietoviraston välillä vanhemmuusasioissa. Tämä ilmoituspalvelu toimisi yleisillä verkkoselaimilla, jonka toteuttamisesta on vastuussa Digi- ja väestötietovirasto. Esityksestä saa käsityksen, että neuvolassa työskentelevillä ei ole suoraa yhteyttä Digi- ja väestötietoviraston rekistereihin, vaan ilmoituspalvelu nimensä mukaisesti toimisi ainoastaan informaation lähettämisen kanavana neuvoloiden ja Digi- ja väestötietoviraston välillä.

Apulaistietosuojavaltuutettu katsoo, että mitä vähempien vaiheiden kautta asiakirjat pystytään toimittamaan sille rekisterinpitäjälle, jonka haltuun ne kuuluvat, sitä turvallisempaa se on myös tietosuojan ja tietoturvan näkökulmasta.

Vanhemmuuslain 11 §:ssä säädettäisiin lastenvalvojalle oikeudesta saada tietoja äidin mahdolliseksi isäksi ilmoittaman henkilön työnantajaan ja majoitustoiminnan harjoittajaan nähden. Nykyisin tästä oikeudesta säädetään isyyslain (11/2015) 8 §:ssä, jossa säädetään oikeudesta saada työnantajalta ja majoitustoiminnan harjoittajalta tarpeellisia tietoja miehen henkilöllisyyden tai asuinpaikan selvittämiseksi. Nyt ehdotuksessa esitetyssä näitä tietoja saa em. tahoilta pyytää vain, kun se on välttämätöntä. Apulaistietosuojavaltuutettu toteaa, että nyt ehdotettu täsmennys tarpeellisista

tiedoista välttämättömiin tietoihin on tarpeellinen ja kannatettava yleisen tietosuoja-asetuksen näkökulmasta sekä mahdollisen isän yksityisyyden kannalta.

Vanhemmuslain 38 §:ssä säädetään tuomioistuimen velvollisuudeksi pyytää vanhemmuuden selvittämiseen liittyvä pöytäkirja lastenvalvojalta, jos kyseistä pöytäkirjaa ei ole liitetty haastehakemukseen. Kuitenkin lakiehdotuksen 26 §:ssä säädetään, että vanhemmuuden selvittäneen lastenvalvojan tulee toimittaa vanhemmuuden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat liitteineen Digi- ja väestötietovirastolle. Olisiko tässä tilanteessa luontevampaa, että tuomioistuin pyytää kyseistä pöytäkirjaa Digi- ja väestötietovirastosta? Ehdotuksen mukaisena velvollisuus säilyttää samoja asiakirjoja olisi nyt kahdella eri viranomaisella, vaikka varsinainen rekisterinpitäjä lapsen vanhemmuuteen liittyen olisi apulaistietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan Digi- ja väestötietovirasto.

Pihamaa Heljä-Tuulia
Tietosuojavaltuutetun toimisto

Rehtonen Terhi
Tietosuojavaltuutetun toimisto